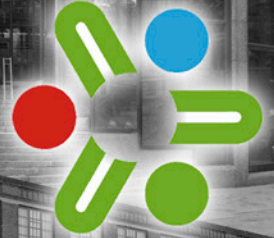

1918-2018

100

Tampereen kunnallisten virkailijain yhteisessä kokouksessaan viime lokakuun 27 p:nä annettua erityisen sääntökomitean tentäväksi laatia ehdotus Tampereen kunnallisen virkamiesyhdistyksen säännöiksi, saa Komitea täten tentävänsä suoritetuun kunnioittaen Teille lähettää laatimansa ehdotuksen sekä kutsua Teitä yhdistyksen perustavaan kokoukseen, joka pidetään Rahatoimikamarin huoneistossa sunnuntaina t.k. 3 p:nä kello 6 illalla ja jäseneksi liittymisen tarkoituksessa merkitsemään nimenne ja virkanne tähän listaan.

Tampereella marraskuun 1 p:nä 1918.

sääntökomitea.

Nimi	Virka.
Mikko Leinari	Palamestari
Kaino	Melisarjalan Isäkäri
A. A. Huritt	Sairasluon. lääkärin
Kustaa Vuori	Koulu lääkäri
K. A. Aho	v. r. pöytäkirjoittaja
A. A. Aho	Aikuisneuvoston
A. A. Aho	Kunnallisen neuvoston
A. A. Aho	Kunnallisen johtajan
A. A. Aho	Kansikoulukammatinkin johtaja
A. A. Aho	Kouluin luodon esimies
A. A. Aho	" " Sihteeri
A. A. Aho	Kaupunginvaltuuston kam
A. A. Aho	Terveystoimikunnan
A. A. Aho	" " " " " "

Jyty Pirkanmaa ry 100-vuotishistoriikki

Maija Pihlajamäki	4
Rauno Ihalainen	6
Lauri Lyly	8
Kirsi Kuukkanen	10
Salla Saarinen	12
Otteita historiikista	13
Vuosi 1918	14
Henkilöt ja tilastot	16
Terttu Nordström	18
Seniorit	20
Lahdenperä	24

Vaikuttava menneisyys – valoisa tulevaisuus

Kun Suomi itsenäistyi 1917, jylläsi maassa hurja, pitkään jatkunut inflaatio. Kansa lähti 1918 taistelemaan paitsi häätääkseen venäläiset maasta, myös parantaakseen elintasoaan. Inflaatiovuosien aikana elintarvikepulan ja kohonneet hinnat kohtasi ensimmäisenä köyhä kansa, mutta pian keskiluokkakin oli vaikeuksissa. Noina vuosina elintason kannalta ratkaisevaksi muodostui mahdollisuus neuvotella palkoista. Paras neuvotteluvoima oli työväestöllä.

Palkansaajien yhdistystoiminnan juuret ovat Suomen teollistumisen alkuvaiheessa. Ensimmäiset työntekijöiden yhdistykset perustettiin 1850-luvulla, mutta varsinainen murros alkoi 1880-luvulla, kun kirjanpainajat, maalarit, räätälit, pelti-, vaski- ja puusepät, muurarit ja suutarit perustivat omia yhdistyksiään.

Kuntien virkamiehet eivät olleet järjestäytyneet työväestön tavoin. Heitä oli melko vähän ja heidän palvelussuhteidensa ehdot vaihtelivat kunnittain, sillä ehdoista päätti itsenäisesti kunnanvaltuusto. Siksi he olivat pitkän ja raskaan inflaation kourissa suojattomia ja ajautuivat taloudellisesti yhä ahtaammalle. Virkamiehistö organisoitui vasta hätätilassa.

Näin syntyi Kunnallisvirkamiesliitto. Sen perustivat Tampereella 7.12.1918 samana vuonna perustetut yhdistykset: Turku, Pori, Vaasa, Tampere, Lahti ja Kuopio. Nykyisin Jytynä tunnettu liittomme on Suomen vanhin kuntapuolen ammattiliitto. Jäsenyhdistyksiä on lähes 300 ja jäseniä noin 50 000. Tänä vuonna juhlimme satavuotista taivaltamme. Voimme hyvin sanoa, että olemme vuosisadan liitto.

Hyvinvointiyhteiskuntamme on suomalaisten yhdessä rakentama ja siinä ammattijärjestöjen vaikutusvallalla on ollut keskeinen rooli. Sinnikkäät neuvottelijat ovat neuvotelleet meille mm. viisipäiväisen työviikon, vuosilomaoikeuden, äitiysloman, kansaneläkkeen ja lapsilisät.

Vaikka järjestäytymisaktiivisuus ammattiliittoihin on hiipumassa, on ay-liikkeellä edelleen elintärkeä rooli työehtojen ja palkkojen kehittämisessä, kuten itsenäisyytemme alussa. Yhteinen haaste kaikille ammattiliitoille on se, että työelämäänsä aloittavat pitävät työelämän perusoikeuksia pysyvinä. Pidetään itsestään selvinä asioita, joiden saaminen yksin sopimalla olisi käytännössä mahdotonta. Siksi ammattiliiton merkitys on perusteltava yhä uudelleen. Eräs Jytyn slogan kuvaa perusideaamme varsin hyvin: ei sooloja vaan yhteinen sävel.

Suurista haasteista huolimatta Jyty elää ja voi vahvasti. Siitä kiitos kaikille jäsenillemme. Tampereella ja sen ympäristössä on aina oltu aktiivisia ja eteenpäin suuntautuvia. Ensimmäisten joukossa perustettiin oma yhdistys ja ensimmäisten joukossa on alettu uudistaa yhdistysrakennetta, kohti laajempaa, jäsenten edunvalvontaan entistä paremmin vastaavaa yhdistystä. Näin syntyi alueen yhteistyönä Jyty Pirkanmaa. Onnea ja menestystä yhdistyksellenne jatkossakin ja hyvää 100-vuotisjuhluvuotta!

Maija Pihlajamäki

*Puheenjohtaja
Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty*

Jytyläisiä tarvitaan

Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin ja Tampereen yliopistollisen sairaalan puolesta minulla on ilo esittää lämpimät onnitukset Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliiton paikallisyhdistys Jyty Pirkanmaalle 100-vuotisjuhluvuonna 2018.

Liiton ja sen paikallisyhdistysten tarkoituksena on valvoa jäsenistönsä etua ja edistää liiton sisäistä ja ulkoista yhteistyötä. Liiton nimi on vaihtunut vuosikymmenten saatossa, edellisen kerran Kunnallisvirkamiesliitosta nykyiseksi Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitoksi. Perustehtäväänsä liitto ja sen yhdistykset ovat kuitenkin toteuttaneet vuosien saatossa hyvin pitkälle samanaikaisena.

Jyty Pirkanmaa on toiminut vuosikymmenien ajan Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin nykyisissä sairaaloissa ja toimintayksiköissä. Tällä hetkellä Jytyläisiä on runsaat 260. He ovat toimistosihhteereitä, osastonsihhteereitä, lähihoitajia, lastenhoitajia, palkkasihteereitä, välinehuoltajia, kirjanpitäjiä, laitoshuoltajia, palkanlaskijoita, vahtimestareita ja muita terveydenhuollon ammattilaisia. Ilman heitä hyvä potilashoito ja asiakaspalvelu eivät olisi mahdollisia. Jytyläiset ovat osaajia omista tehtävistään. He mahdollistavat yhdessä muiden ammattilaisten kanssa hyvän hoidon toteutumisen vuorokauden jokaisena tuntina ja vuoden jokaisena päivänä.

Työntekijöiden järjestäytymisoikeus on osa suomalaista työelämää ja yhteiskuntaa. Järjestäytyminen luovankan pohjan onnistuneelle työn suorittamiselle, hyvälle työyhteisölle sekä työntekijöiden hyvinvoinnille. Järjestäytyminen turvaa yksilöllisiä oikeuksia ja tasavertaista kohtelua. Ammatillinen järjestäytyminen on osa suomalaista sopimusyhteiskuntaa.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin eettiset periaatteet ovat hyvä hoito, ihmisen kunnioittaminen, osaamisen arvostaminen ja vastuullisuus. Näiden toteutuminen käytännössä on kaikkien sairaanhoitopiiriläisten asia. Jyтын jäsenistö turvaa osaltaan sairaanhoitopiiriin perustehtävän onnistumisen. Sairaanhoitopiiri puolestaan pyrkii tarjoamaan hyvän työympäristön ja mielekkään työn kaikille sen työntekijöilleen.

*Rauno Ihalainen
sairaanhoitopiiriin johtaja*

Tulevaisuus syntyy sopien

Tänä vuonna muistamme monia vuoden 1918 historiallisia käännteitä. Kevään 1918 tapahtumien arvet kulkevat yhä syvinä. Kansalaissota jakoi 100 vuotta sitten meidät kahtia.

Samoihin aikoihin virisi ajatus virkamiesten oman yhdistyksen perustamisesta. Kansalaissota kuitenkin keskeytti virkamiesten yhteiskunnallisia ja taloudellisia etuja ajavan yhdistyksen perustamisen. Asia ei kuitenkaan painunut unholaan.

Marraskuun lopussa 1918 kutsuttiin kirjeitse koolle kunnallisvirkamiesyhdistysten valtakunnallisen keskusliiton perustavakokous. Historiallisen kokouksen paikaksi valikoitui Tampere.

Tampereella on ollut rooli monissa historiallisissa päätöksissä, myös ammattiyhdistysliikkeessä. SAK:n perustaminen 1907 ovat olleet Jytyn perustamiskokouksen ohella tällaisia esimerkkejä. Työssäni Tampereen kaupungin pormestarina pyrin edistämään yhdessä tekemisen ja sopimisen kulttuuria.

Ne ovat myös ammattiliittojen toiminnan ytimessä.

Arjen tiimellyksessä inhimillisyys ja yhteisöllisyys jäävät liian usein taka-alalle, vaikka juuri niistä ammentaa suomalainen arvopohja. Me kaipaamme osaksi yhteisöä. Yhteisen päämäärän eteen ponnisteleminen tuo merkitystä elämään.

Se antaa syyn keskitalven pimeänä aamuna pukea ulkotakin ja painella viimassa kohti työmaata. Se antaa mahdollisuuden toimeentuloon, mikä hälventää huolia pärjäämisestä. Se luo eväät parempaan huomiseen niin yksilölle kuin koko hyvinvointiyhteiskunnalle.

Tätä ei ole kuitenkaan saatu vaan sen eteen on ponnisteltu. On neuvoteltu kabineteissa. On osoitettu mieltä kaduilla. Lakkoakin on täytynyt toisinaan käyttää.

Hyvinvointiyhteiskunnan ja sen palveluiden kokonaisuudelle on moni taho laskenut hinnan. Muun muassa terveystalvot, päiväkotihoidolla ja koulutuksella on suuret kulut. Mutta paljonko maksaa inhimillisyys? Mikä on sen hinta?

Palveluilla on oltava vaikuttavuutta. Mitä enemmän, sitä useampi saa tarvitsemaansa apua. Tulipa se työpaikan, harjoittelupaikan, sosiaalipalvelujen, lisäkoulutuksen tai uuden ammatin opiskelun muodoissa. Jokaista näistä tarvitaan. Näiden tuottajina voivat yhtä hyvin olla yritykset, kolmannen sektorin toimijat tai julkisin varoin toimivat. Tärkeintä on oikean palvelun saaminen oikeaan aikaan. Se on vaikuttavuutta parhaimmillaan. Se on myös suurin haaste.

Näillä julkisilla palveluilla on myös tekijänsä. Lapselle tarjottava syli, oppilaan saama tuki ja sujuvaa hallinto eivät synny tyhjästä. Ne ovat osaavien ammattilaisten työn tuloksia. Heidän työnsä ansiosta aramme on sujuvaa ja saamme apua eri elämäntilanteidemme tarpeita vastaten.

Tätä työtä on tukenut 100 vuoden ajan Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty. Se on tarjonnut koulutusta, edunvalvontatukea, laki- ja neuvotte-luapua jäsenilleen. Tampereen kaupungin puolesta haluan onnitella Jytystä ja kiittää arvokkaasta työstä alan ammattilaisten hyväksi.

*Lauri Lyly
Tampereen pormestari*

Kohti uudenlaista ammattiliittoa

Kirsi Kuukkanen on yhdistysihminen sanan varsinaisessa merkityksessä. Jyty Pirkanmaan puheenjohtajana hän toimii kuudetta vuotta, ja innostusta riittää.

”Haluan olla mukana viemässä ay-liikettä 2000-luvulle”, hän vakuuttaa.

Mihin sitä liittoa ja ammattiyhdistystoimintaa tarvitaan nykyisessä yhteiskunnassa? Kirsi Kuukkaselta vastaus löytyy hakematta. Vuodesta 2004 omien sanojensa mukaan ”varsinaisena” ay-aktiivina toiminut Kirsi muistuttaa, että ilman liittoa ja ay-liikkeen ponnisteluja emme olisi tässä. Meillä on viisipäiväinen työviikko ja hyvät perhevapaat, on mahdollisuus neuvotella asioista työnantajan kanssa, on monia hyviä etuja. Meitä edeltävät sukupolvet ovat nämä asiat taistelleet.

Kirsi Kuukkanen haluaa nostaa 100 vuotta täyttävän Jytyliiton ja Pirkanmaan yhdistyksen asemaa ja olla mukana tuomassa ay-toimintaa tähän päivään. Työelämä muuttuu koko ajan, ja ammattiliiton on muututtava mukana.

Virkistystoiminta on osa jytyläisen jaksamista

Kirsi tekee työtä Tampereen kaupungin palkanlaskennassa esimiehenä. Jyty Pirkanmaan puheenjohtajuuden lisäksi hän ajaa jytyläisten etua liiton valtuustossa. Hän sanoo, että ammattiliittojen pitää huomata esimerkiksi se, että vakituinen työsuhde ei ole enää aina se ainoa tavoiteltava.

”Rekrytoidessani näen, että moni haluaa tehdä projektityötä eikä edes haaveile vakituisesta työstä niin kuin esimerkiksi itse olen halunnut. Etätyökin on monelle tärkeä vaihtoehto. Nämä asiat pitää kirjata myös työehtosopimuksiin.”

Työ kulkee mukana kaikkialle, ja siksi myös työhyvinvoinnista pitää Kirsin mielestä huolehtia eri tavalla

”Olen optimisti. Haluan kehittää ja haluan myös kehittyä ihmisenä. Yritän muistaa myös sen, että kaikkia ei voi miellyttää.”

kuin ennen, kun työpaikan oven saattoi sulkea ja jättää paperit pöydälle. Yhdistyksen virkistystoiminta on yksi tapa huolehtia siitä, että jäsenet jaksavat.

Ay-toiminta – samoin kuin kaikki yhdistystoiminta – muuttuu samalla, kun ihmisten elämä muuttuu. Ajalle riittää ottajia liiankin kanssa eikä kovin moni sitoudu ammattiyhdistystoimintaan samalla tavalla vuosikausiksi kuin ennen. Jyty Pirkanmaan senioreista löytyy aktiiveja, jotka toimivat uutterasti ponnistellen yhteisen hyvän puolesta jo ennen Kirsin syntymää! Siksi Jyty Pirkanmaakin haluaa tarjota jäsenille mahdollisuuksia osallistua toimintaan tekemällä pieniä projekteja ja vaikkapa järjestämällä jonkin tapahtuman osaa.

Jyty Pirkanmaa tarjoaa jäsenilleen paljon virkistys- ja vapaa-ajan toimintaa. Esimerkiksi yhdistyksen sponsorimat elokuvaliput ovat jäsenten suosimia, samoin kulttuuritapahtumat. Jäsenet kokevat toiminnan itselleen läheisiksi. Virkistystoiminta sitouttaa jäseniä.

”Meidän Jyty-agentit toimivat kentällä. Itse iloitsen siitä, että jäsenet kokevat, että minua on helppo lähestyä. Erityisen hauskaa on saada jäseneltä sähköpostia, jossa hän sanoo haluavansa toimintaan mukaan.”

Uusi yhdistys toi myös uusia jäseniä

Kahdeksan yhdistyksen liittyminen Jyty Pirkanmaaksi sujui Kirsin mielestä melko kivuttomasti. Asiaa valmisteltiin huolellisesti. Nyt näyttää siltä, että yhdistyminen oli oikea ratkaisu. Aktiiveja on tullut ja uusi yhdistys on houkuttellut uusia jäseniäkin. Nuoret jytyläiset toimivat ahkerasti ja onpa naisvaltaisen liiton yhdistys järjestänyt miesjäsenilleenkin äijätöimintää.

Ay-toiminnan ykkösjuuttu on aina edunvalvonta. Jäsenten eduista pitää huolehtia. Nyt eletään pitkän taantuma jälkeä taas hyvää aikaa mutta tulevaisuuden haasteet, isoimpana sote-uudistus, luovat epäilyksen pilviä kirkkaalle taivaalle. Edunvalvontaa tarvitaan.

Kirsiltä kysytään toisinaan, eikö hän koe ristiriitaa eri rooliensa välillä: hän on esimies ja luottamustehtävissä oleva yhdistyksen puheenjohtaja. Vastaus on ei. Puheenjohtaja on hallinnollinen luottamushenkilö.

”Koen, että voin näissä rooleissa neuvotella ja sovittelaa asioita. Paikallinen sopiminen on entistä tärkeämpää eikä ihmisiä saa jättää yksin näissä tilanteissa. Tasa-arvon pitää toteutua. Työntekijän ja työnantajan pitää käydä dialogia.”

Kirsillä on taito ajatella asiat positiivisen kautta. Kaikkiin asioihin löytyy ratkaisu ja kaikessa on jotakin hyvää. Työtä voi ja pitää kehittää. Joskus rakentava väitely on paikallaan, koska sen kautta saatetaan löytää jotakin uutta.

”Olen optimisti. Haluan kehittää ja haluan myös kehittyä ihmisenä. Yritän muistaa myös sen, että kaikkia ei voi miellyttää.”

Kirsin sydämen asia

Kirsi Kuukkanen liittyi Jytyyn jäseneksi vuonna 1994. Äiti Eila Viitala toi paperit eteen ja sanoi, että liity. Yhdistystoiminta on ollut reippaan ja innovatiivisen naisen intohimo aina, ja hän on ahertanut monissa eri yhdistyksissä. Varsinaiseksi ay-aktiiviksi hän ryhtyi vuonna 2004.

”Olin hakemassa lasta perhepäivähoidosta, kun työpaikan luottamusmies Kallion Tuula soitti. Pidän toisella kädellä puhelinta korvalla ja toisella tain auttaa poikaa pukemaan vaatteita päälleen ja sanoin puhelimeen, että joo joo”, Kirsi nauraa.

Se oli alkusoitto ay-uralle, joka jatkuu. Kirsi on ollut ahkera järjestöihminen koko aikuisikänsä. Viime vuosina hän on keskittynyt ay-toimintaan ja jättänyt muita yhdistyshommia vähemmälle, koska aika ei riitä kaikkeen. Kotiväki tarvitsee oman osansa, ja omaakin aikaa pitää löytyä.

”Kesän jälkeen joku kysyi, kuuntelinko loman aikana työpuhelimeen tulleet viestit. En todellakaan. Loma on lomaa. Omasta jaksamisesta täytyy pitää kiinni, myös ay-aktiivien. Kun huolehtii muiden asioista, pitää muistaa huolehtia myös itsestään.

Ammattiyhdistys on ystävä

Ammattiyhdistys tarjoaa jäsenelle hyvien etujen lisäksi uusia ystäviä ja mahdollisuuksia käyttää omaa osaamista. Yksilöiden yhteiskunnassa ay-liikkeen aika ei suinkaan ole ohi – uuteen aikaan uusin kuvioin, ehdottaa kouluttaja *Salla Saarinen*.

Radical Soul -yritystä pyörittävä Salla Saarinen on viestintämarkkinoinnin ammattilainen, joka on kouluttanut paljon myös jytyläisiä ja muiden ammattiliittojen ihmisiä. Hän sanoo, että jytyläiset ovat ihanaa väkeä – ja niitä ammattilaisia, jotka tekevät yhteiskunnassa paljon näkymättömäksi jäävää mutta erittäin tärkeää työtä. Monen ihmisen arki rullaa näiden ahkerien naisten ansiosta: palkat maksetaan, kokouskahvit tilataan ja esimerkiksi sairaalassa ihmisten paperiasiat hoidetaan.

”Rakastan ay-liikettä! Olen iloinen siitä, että niin moni haluaa tehdä työtä yhteisen hyvän eteen. Saavutetuja etuja ei ole, kuten nykyisen hallituksen aikana on nähty, vaan niiden vuoksi pitää tehdä työtä nyt ja tulevaisuudessa.”

Mediassa ay-liikettä on arvosteltu viime vuosina paljon. Kuva koko ay-liikkeestä piirtyy liiaksi muutaman ammattiliiton kautta, ja naisvaltaiset liitot ja niiden tärkeä työ jäävät vähemmälle näkyvyydelle. Hyvä kampanja asian puolesta olisikin paikallaan.

Jäsenten rekrytointi on monessa ammattiyhdistyksessä haasteellista, sillä jäsenyys sinänsä ei ole enää samalla tavalla tärkeää kuin ennen. Elämme yksilöiden yhteiskunnassa, ja siksi esimerkiksi Jyтын jäsenyys pitää esillä potentiaalisille jäsenille uusin houkuttelevin argumentein. Jäsenhankinnassa kannattaa mennä fiilis edellä, koska päätökset tehdään tunteilla.

Jokainen toivoo liitolta ja sen yhdistyksiltä turvaa, yhteisöllisyyttä ja kuuntelevaa korvaa. Liiton pitää olla jäsenten puolella. Osa ihmisistä sitoutuu tunteella, osa taas laskelmoivasti esimerkiksi omaa CV:tä ajatellen.

”Hallintohimmelit eivät jäseniä kiinnosta, ei liioin maineikas historia, vaikka saavutukset ovatkin tärkeitä virstanpylväitä. Ihmiset kaipaavat tietoa siitä, miten jäsenyys vaikuttaa omaan perheeseen ja arkeen, mitä hyötyä ja iloa siitä on.”

Ammattiyhdistys voi olla mahtava paikka tutustua uusiin kivoihin ihmisiin – esimerkiksi uudella paikalla kunnalla tai uudessa elämäntilanteessa moni saattaa kaivata paikkaa, jossa verkostoitua. Ammattiyhdistys voi olla hyvä ystäväkerho. Juttelulle pitää jättää aikaa. Uusilta jäseniltä kannattaa kysellä, mistä he ovat kiinnostuneita ja millaisia asioita he tykkäävät tehdä. Joku voi olla haka vaikkapa somen käytössä ja halukas toimimaan yhdistyksen tai sen kampanjan some-vastaavana. Yhdistykseen voi tulla oppimaan uutta, toteuttamaan itseään ja kartuttamaan omia taitojaan.

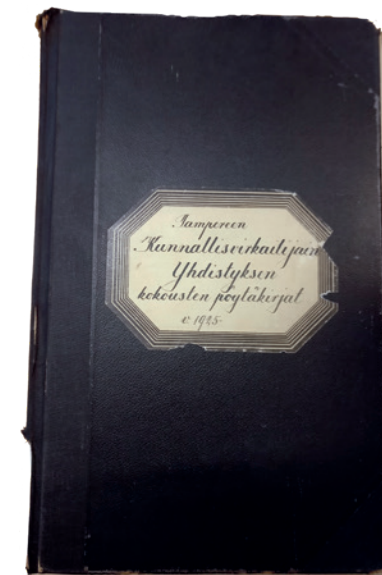
”Ammattiyhdistyksessä ei kannata arvottaa kenenkään tekemisiä. Joku jaksaa puurtaa hallituksessa vuosia ja toinen ennättää tekemään yhden projektin. Nämä toimet ovat kumpikin yhtä arvokkaita”, Saarinen sanoo. Hän on itse mukana monissa yhdistyksissä ja tietää, etteivät ihmiset enää sitoudu pitkiin luottamustehtäviin kuten ennen. Se pitää hyväksyä. Käsiä ja jalkoja tarvitaan, jotta toimintaakin saadaan aikaan, ja siksi pienten projektien tai tehtävien hoitamiseen kannattaa kysellä jäsenten innostusta.

Salla Saarinen liputtaa ammattiliittojen ja yhdessä toimimisen puolesta. Yhteisöllisyyttä tarvitaan, ja sen puolesta kannattaa tehdä työtä.

”Siteeraan Pauli Aalto-Setälää. Yksin saame paljon aikaan mutta uutta luodaan yhdessä.”

Otteita historiikista 1918–1993

Koonneet
Veijo Suuniitty ja Reijo Alhoniemi

Kunnallisten virkamiesten ammatillinen järjestäytyminen maassamme on alkanut verraten myöhään. Alkuvuodesta käyty kansalaissota jälkiselvittelyineen oli jakanut kansamme kahteen jyrkästi vastakkaiseen leiriin. Valkoisten ja punaisten yhteistoimintaan ei ollut minkäänlaisia mahdollisuuksia. Näissä oloissa ei ollut kumma, ettei Tampereen yhdistys saanut kyllin ilmaa siipensä alle, vaan vietti ensimmäiset vuotensa kituliasta elämää.

Sääntöjen mukaan yhdistyksen tuli ”herättää yhteenkuuluvaisuuden tunnetta Tampereen kunnallisvirkaehtajain keskuudessa, aikaansaada suurempaa vireyttä ja harrastusta kunnallisiin asioihin, valvoa jäsentensä taloudellisia etuja ja muita heidän virkojensa läheisesti koskevia asioita ynnä tarpeen tullen tarjota heille siveellistä ja oikeudellista turvaa heidän virka-asemassaan.

Yhdistyksen jäsenistöön kuuluivat aluksi melkein kaikki korkean tason virkamiehet alemman tason virkamiesten muodostaessa häviävän vähemmistön. Yhdistyksen toimintakenttä oli siis varsin suppea. Tämä seikka ja myös tottumattomuus ammattiyhdistystoimintaan lienee syynä siihen, että vähitellen toiminta vaimeni ja lopuksi lakkasi täysin pariaksi vuodeksi. Kuvaavaa on, ettei yhdistyksen arkistossa ole muita alkuvuosista kertovia asiapapereita kuin kaksi pöytäkirjaa, toinen yhdistyksen ylimääräisestä kokouksesta maaliskuun 4. päivältä 1920 ja toinen samoin yhdistyksen ylimääräisestä kokouksesta helmikuun 25. päivältä 1922. Niistä käy selville, että tuolloin olivat yhdistyksen ”Herra sihteerii toimimaan siten, että ensi tilassa kutsutaan kokoon Tampereen virkamiesyhdistyksen yleinen kokous, jossa otetaan keskustelun alaiseksi virkamiesten eläkeasia Tampereella”.

Toiminta alkoi jälleen v. 1924, jolloin joulukuun 30. päivänä pitämässään kokouksessa yhdistys alkajaisiksi päätti merkitä pöytäkirjaan moitteen johtokunnalle siitä, ”ettei yhdistyksen kokouksia pitkiin aikoihin ole pidetty eikä yhdistys muullakaan tavalla ole toiminut”. Yhdistys lausui myös kokonaan uudistamalleen johtokunnalle toivomuksen toimenpiteisiin ryhtymisestä yhdistyksen jäsenmäärän lisäämiseksi. Vuoden 1925 toimintakertomuksessa mainitaan yhdistyksen jäsenistön kasvaneenkin 141 henkilöllä, ja jäsenmäärä oli vuoden lopussa 197.

Kunnallisvirkamiesliiton ja yhdistyksen välillä sovituin järjestelyin palkattiin yhdistyksen vakinaiseksi sihteeriksi ja toimistonhoitajaksi järjestösihteeriksi Asser Pinomäki Tampereelta. Hän ryhtyi hoitamaan tätä toimintaa tammikuun 1. päivästä 1962. Vakinaisen sihteerin saanti tehosti suuresti yhdistyksen toimintaa. Mm. tiedotus voitiin nyt järjestää järkipäisemmin ja tehokkaammin kuin aikaisemmin. Palkka-, eläke-, virka-aikayms. kysymyksistä sekä yhdistyksen eri toimikuntien järjestämistä tilaisuuksista ja muista jäsenille tärkeistä asioista on voitu toimittaa tiedottaa yleiskirjeillä henkilökohtaisesti jokaiselle yhdistyksen jäsenelle.

Yhdistyksellä oli alussa vaikeuksia saada kokous- ja toimistotiloja, sillä taloudellinen asema ei antanut mahdollisuuksia oman huoneiston hankkimiseen. Kokoustiloja saatiin aina jostain käyttöön, mutta pahinta oli varsinaisen toimistohuoneen puute. Tämän johdosta mm. yhdistyksen alkuvuosien arkistoa on kateissa. Vuonna 1962 yhdistys pääsi alivuokralaiseksi Hatanpään valtatie 6:een, kunnes tammikuussa 1964 saatiin vuokratuksi kaksio Hämeenkatu 25:n talosta. Neljän vuoden kuluttua toimisto muutti jälleen ja tällä kertaa Hämeenkatu 12:een, Tampereen Säästöpankin pääkonttorin taloon.

Voimien keräämisen vuosi 1918

Jyty Tampereen – silloisen Kunnallisvirkamiesliiton – syntysanat lausuttiin marraskuun kolmantena päivänä vuonna 1918.

Liiitto oli perustettu muutamaa kuukautta aikaisemmin. Paikallisyhdistykset perustettiin lokakuussa 1918 Turkuun, Vaasaan, Pietarsaareen ja Lahteen. Marraskuussa yhdistys perustettiin Tampereen lisäksi Haminaan, Poriin ja Raaheen. Tampereen yhdistyksen perustamisesta löytyy muistolaatta Keskustorilta.

Mutta millainen oli vuosi 1918 ja millaista oli naisten työ Tampereella?

Vuosi 1918 oli vertaansa vailla Suomen historiassa. Vasta itsenäistynyt valtio oli käynyt hurjan ja julman sodan – kansalaissodan, kapinan, sisällissodan.

Myös nuoret naiset olivat taistelleet sodassa. Sodassa oli menetetty kansalaisia, ja sodan arvet olivat suuret.

Tampereen taisteluun osallistui toistakymmentätuhatta miestä ja naista. Tykistötuli oli ennen näkemätöntä. Monet kaupungin valtauseritykset ja niiden torjunnat nostivat sodan uhrilukuja. Samoin kaupunkia puolustaneiden ihmisten jälkipuhdistus ja pikainen kuolemantuomio synnyttivät kaaoksen ja kauhun kautta monet, pitkät katkeruuden vuodet.

Nuori valtio ja etenkin sodassa isoja tuhoja kärsinyt Tampere keräsi voimiaan.

Maatalouskansaa vuonna 1918

Vuonna 1918 Suomen väestöstä noin 70 prosenttia sai elantonsa maa- ja metsätaloudesta. Teollistuminen, joka oli Tampereella voimakasta, oli varsinkin naisille tärkeä, tasa-arvoistava asia.

Kosken partaalle rakennettu Finlayson oli kuin toinen valtio, ja Finlaysonin patriarkka huolehti työntekijöistään äärettömän hyvin. Työntekijöille oli kirjastot ja sairaanhoito, ja avioliiton solmiva työntekijä sai hakea palatsista Raamatun.

Maalla piikoina ja muina talojen työläisinä toimineet naiset eivät olleet saaneet rahapalkkaa, kaupungissa he pääsivät käsiksi oikeisiin tienestehin, saivat omaan kätehen omaa rahaa. Tampereelle tultiin tehtaisiin mutta myös tehtaiden konttoreihin ja kaupungille töihin.

Tampereella oli sodan tuhojen takia kova asuntopula, jota kaupunki ratkoi. Vuoden 1918 jälkeen nousi uusia kaupunginosia; aikaisemmin Tampere oli ollut hyvin keskustapainotteinen kaupunki kosken partaalla. Uusi tilanne laajensi kaupunkia ja vei sitä nykyisen kyläkaupungin suuntaan.

Toimistojen naiset pukeutuivat 1910- ja 1920-luvuilla hameisiin: kansalaissota oli tuonut housuvillityksen, ja housuihin pukeutuva oli herkästi punakaarilaiseksi leimattu. 1920-luvulla kiiri tieto, että Pariisiin naisten keskuudessa housut olivat tulleet muotiin, ja tämä muoti levisi hiljaksen Suomeen ja Tampereellekin.

Itseoppineita toimistolaisia

Vuotta 1918 tutkinut ja siitä monia kirjoja ja näytelmiä kirjoittanut historioitsija-kirjailija *Timo Malmi* sanoo, että kunnat ja kaupungit alkoivat rekrytoida väkeä melko vilkkaasti kansalaissodan jälkeen.

Työntekijöiden saaminen toimistoihin ei ollut välttämättä helppoa. Suuri osa toimistoväestä oli itseoppineita, tosin lyhyen koulutuksen saaneitakin alkoi olla.

TÄSSÄ TAMPEREEN ENTISEN RAHATOIMIKAMARIN
TALOSSA PERUSTETTIIN JOULUKUUN 7. PÄIVÄNÄ
VUONNA 1918 KLO 5 JÄLKEEN PUOLENPÄIVÄN

KUNNALLISVIRKAMIESLIITTO KVL ry

KVL 80 VUOTTA 1998

”Sukulaistäti oli syntynyt vuonna 1902, hän oli käynyt Tampereella kauppakoulun ja oli Aaltosen tehtaan konttorilla töissä. Muistan, miten kaunis käsiala hänellä oli – toimistossa kirjoitettiin tuohon aikaan kaikki käsin”, Malmi kertoo.

Tampereella oli sodan jälkeen vallalla työläisten valtuusto, ja sosialistit valitsivat työtehtäviin ajan tavan mukaan ”omiaan”.

Kirjeet, kuitit, lomakkeet ja pöytäkirjat kirjoitettiin pääasiassa käsin – mustekynällä, kauniilla koukeroisella käsialalla. Toimistoissa oli vain vähän tavaraa; puheliimaakaan ei välttämättä ollut kaikissa konttoreissa. Työpäivät olivat pitkät, ja töitä tehtiin myös lauantaisin.

”Kansalaissodan jälkeinen aika oli toisaalta pelon aikaa, toisaalta se oli myös toiveikkuuden aikaa ja aikaa, jolloin luotiin tie kohti Talvisotaa. Tamperelaiset pelkäsivät uutta kapinaa. Ilmassa oli isänmaallisuutta mutta myös muunlaista ajattelua, riippuen henkilöstä. Kuten Preetti Tuntemattomassa sotilaassa toteaa: isänmaallisuus on herrasväen asia.”

Timo Malmi on kirjoittanut vuodesta 1918 näytelmiä, runoja ja tietokirjoja. Tamperelainen näkökulma

on vahva, samoin rakkaus kotiseutuun ja kotiseudun kirjailijoihin. Malmin äiti oli aikanaan samassa kirjallisuuspöytäkirjassa kuin Lauri Viita, ja miehelle läheisiä ovat Viidan lisäksi Väinö Linnan kirjat ja henkilöt.

Yhteinen etu ja oma etu

Sodassa Malmia kiinnostaa hävinneiden ja naisten näkökulma. Yhteiskunnassakin häntä kiinnostavat pienet ihmiset, jotka kaikesta huolimatta pitävät puolensa ja ajavat etuaan.

”Toivo on aina ihmiselle tärkeä. Koti, uskonto ja isänmaa ovat ihmisille tärkeitä ja jokaisella on niihin oma kontekstinsa. Vuonna 1918 kansalaisilla oli kaikesta huolimatta isänmaa, jota puolustaa.”

Entä KVL:n yhdistyksen varhaiset aktiivit? Mitä he ajattelivat ja millaista Tamperetta he osaltaan rakensivat? Siitä on tietoa loppujen lopuksi vähän. Omia etuja haluttiin puolustaa, ja se taito oli vuosia myöhemmin suomalaisille tarpeen sodassa.

Voiko ihminen ajaa yhteistä etua, jos hän ei osaa ajaa omaa etuaan? ■

Puheenjohtajat

Kaukovalta K.V., rehtori	1925–1929	Heikkilä Matti, käyttöpäällikkö	1971–1973
Viljanen Emil, toimitusjohtaja	1930–1931	Taubert Reino, apul. kaupunginkamreeri	1974–1975
Erkkilä Otto, kansak. tarkastaja	1932–1934	Eskola Erkki, reviisori	1976–1978
Vuorenrinne Sakari, kaupunginasiainmies	1935	Toiva Olavi, tutkimusinsinööri	1979–1981
Kauppila Martti, tilientarkkaaja	1936–1941	Alhoniemi Reijo, laskija	1982–1983
Allinniemi A.R., sähköl. apulaisjohtaja	1942–1944	Nurmi Esko, apul. tonttipäällikkö	1984–1989
Tarko Viljo, kaupunginpuutarhuri	1945–1949	Haavisto-Witans Leena, kansliasihteeri	1990–1996
Varto Yrjö, apul. kaupunginsihteeri	1950–1952	Lindholm Juhani, talous- ja velkaneuvoja	1997–2002
Laitinen Niilo, oikeusneuvosmies	1953–1957	Jaskari-Malinen Tuula, johdon assistentti	2003–2004
Rainio Pekka, dipl. insinööri	1958–1963	Nordström Terttu, toimitusvalmistelija	2005–2011
Pikkarainen Heikki, kansak. johtok. siht.	1964–1967	Kuukkanen Kirsi, palvelupäällikkö	2012–
Jaskari Mikko, dipl. insinööri	1968–1970		

Päälauttamusmiehet

Alhoniemi Reijo, laskija	1970–1990	Matinsaari Heli, perhetyöntekijä	3/2004–9/2013
Haapaniemi Raija, apul. kanslisti	1991–1992	Hirvonen Aino, perhetyöntekijä	10/2013–
Silvennoinen Hele, palkanlaskija	1998–2003		

Nimihistoriaa

14.6.1926–16.8.1944	Tampereen Kunnallis-Virkailijain Yhdistys r.y.
17.8.1944–25.5.1955	Tampereen Kunnallisivkailijat r.y.
26.5.1955–30.8.1983	Tampereen Kunnallisivkaimiesyhdistys r.y.
31.8.1983–20.8.1998	Tampereen Kunnallisivkaimiesyhdistys TKVY ry
21.8.1998–12.5.2005	KVL Tampere ry
13.5.2005–8.12.2016	Jyty Tampere ry
9.12.2016–	Jyty Pirkanmaa ry

Jäsenmäärät

1967	694
1970	909
1973	949
1980	605
1985	621
1990	640
1993	754
1997	814
2000	808
2005	731
2008	801
2009	797
2010	780
2011	1194
2012	1148
2013	1073
2014	1036
2015	993
2016	979
2017	1452
2018	1429

Jyryn henki on eteenpäin menemistä

Terttu Nordström toimi Jyty Tampereen puheenjohtajana ja lukuisissa luottamustehtävissä monet vuodet. Hän toivoo, että ay-liikkeen arvo ymmärrettäisiin – jäsenten edun ajaminen on merkittävää työtä.

Terttu Nordström muistaa ay-uransa varrelta monia haastavia tilanteita. Yksi oli aikana, jolloin työnantajan, Tampereen kaupungin, talous oli tiukoilla ja irtisanomisia saatiin pelätä. Puheenjohtaja Terttu Nordströmiä ja pääluottamusmies Heli Matinsaarta (nyk. Rautanen) pyydettiin kaupungin henkilöstöjohdon pakeille esittämään suullisesti jo aikaisemmin kirjallisena pyydetty vastine työnantajan vaatimuksiin. Omista tarkkaan harkitusta perusteluista haluttiin pitää kiinni ja pidettiin, vaikka etukäteen jännitti. Silti piti olla vakuuttava edunvalvoja.

Neuvottelu oli tiukka mutta lopputulos onnekas: ketään ei irtisanoitu. Se oli voitto. Nordström sanoo, että ay-toiminta vaati rohkeutta ja taitoa ottaa asioista selvää. Keskustelu- ja neuvottelutaitoa tarvittiin, kun jäsenten etuja puolustettiin. Miesvaltaisissa yhteistyöryhmissä hän saattoi olla ainoa nainen, mutta koskaan hän ei joutunut kokemaan minkäänlaista vähättelyä.

”Monet kerrat tulin työpäivän ja kokousten jälkeen kotiin kymmeneltä illalla. En olisi tehnyt sitä, jos en olisi kokenut työtä tärkeäksi ja antoisaksi. En ehkä olisi ollut onnellinen, jos olisin vain tehnyt työtä kahdeksasta neljään – pidän haasteista.” Ay-aktiivina hän sai paljon tietoa ja oppi valtavasti.

Antoisat ay-vuodet

Terttu toimi Jyryn aktiivina vuodesta 1983 vuoteen 2013 saakka. Hän naurahtaa, että kun hän rohkeana ihmisenä avasi suunsa kokouksessa, hänelle kohta jo ehdotettiin luottamustehtävää, ja niin oli kehä valmis.

Hän vaikutti myös kattojärjestö STTK:n hallituksessa ja piti vaativaa tehtävää opettavana ja kiinnostavana. Oli hienoa nähdä, miten sateenvarjomaisesti päätöksenteko ja tavoitteet valtakunnantasolta aina jäsenyhdistykseen kulkevat tai päinvastoin. Hän toimi Jyty Tampereessa puheenjohtajana vuodet 2005–2011. Hän sanoo, että puheenjohtajan rooli oli myöskin eräänlainen esimiestehtävä. Asioita piti selvittää ja opetella, ja koko ajan menttiin eteenpäin.

”Olin mukana ajamassa pienten yhdistysten yhdistymistä, ja minun aikani Jyty Pirkanmaa yhdistyi Jyty Tampereeseen. Pienille yhdistyksille moni asia on vaikea, esimerkiksi jäsenrekisterin ylläpitäminen, kun ei ole omaa toimistonhoitajaa.”

Verkostoituminen on Tertun mielestä tärkeää. Hän meni niin paikallisiin kuin valtakunnallisiinkin kokouksiin sillä mielellä, että uusien ihmisten kohtaaminen ja heidän kanssaan keskustelu on arvokasta. Verkostoituessa kuulee uudenlaisia näkökulmia asioihin ja saa hyviä ystäviä, joilta saa apua ja vinkkejä, kun niitä tarvitsee. Elämä laajenee, kun saa uusia ihmisiä ystäväpiiriinsä. Asioita on helpompi hoitaa, kun ollaan tuttuja.

”Viisaus ei asu aina omassa päässä. Ay-toimintaa tehdään yhdessä jäsenten etua ajatellen.”

Kiire ei ole koskaan kuulunut Tertun elämään, vaikka hänellä oli hoidettavana vaativa työ, paljon luottamustehtäviä – luettelo niistä on kahden aanelosen mittainen – ja perhe. Hän on aina osannut ottaa asian kerrallaan. Kun keskittyy siihen, mikä on käsillä, ei tule kiireen tunta. Terttu Nordström sanoo, että työelämä oli ennen aivan erilaista kuin nyt. Työpaikan kun sai, siinä saattoi työskennellä eläkeikään saakka. Nordström teki työtä Tampereen kaupungin kaupunkimittauksessa. Työtoimitusvalmistelijana vaati perehtymistä, ja ammattitaito karttui vuosien myötä.

Ay-liike pitäisi Terttu Nordströmin mielestä nostaa arvoonsa, sillä ay-liike pystyy vaikuttamaan monilla yhteiskuntaa määrittävillä alueilla. Työntekijä on yksin heikoilla; yhteistyössä on voimaa ja mahdollisuuksia. Ammattiliitoissa on mahtavaa ammattitaitoa, joka on jäsenten käytettävissä.

”Jyryn henki on hieno, yhdessä toimimisen ja eteenpäin menemisen henki.”

Terttu jäi eläkkeelle Tampereen kaupungin palveluksesta vuonna 2013. Pari vuotta aikaisemmin hän luovutti puheenjohtajan nuijan Kirsi Kuukkaselle. Järjestöihminen ei jäänyt lepäämään laakereillaan, kun eläkepäivät koittivat 68-vuotiaana. Hän tekee työtä edelleen NNKY:ssä ja on mukana harraste- ja eläkeläisjärjestöissä.

”Jyryn senioreissa käyn mielelläni tapaamassa vanhoja tuttuja aina, kun vain ehdin. Aina ei aikaa ole, siitä pitävät huolen työ ja uudet antoisat harrastukset.”

”Jyty Pirkanmaa ry:lle suurkiitokset luottamuksesta, jota sain nauttia monissa luottamustehtävissäni”, hän kiittelee.

Hauskat muistot kokoavat yhteen

Senioreiden tapaamisissa nauru raikaa välillä niin, että sivulliset käyvät kysymässä, keitä hauskanpitäjät oikein ovat.

Mary Helenius, Tuula Kallio, Veijo Suuniitty ja Tuula Jaskari-Malinen

Jyty Tampereen seniorijäsenet tapaavat kerran kuukaudessa. Ohjelmassa on kaikkea mahdollista laulamisesta ystävänpäivän runonlausuntaan. Puhetta riittää, samoin hauskoja tarinoita ja mukavia muistoja.

Seniorit ovat nähneet oman työrupeamansa aikana yhteiskunnan huiman kehityksen; moni asia tehtiin vielä heidän aikanaan toimistoissa käsityönä ja asiakkaitakin kohdattiin kasvotusten.

Yleensä senioritapaamisiin tulee reilut kymmenen seniorijäsentä. Tällä kertaa muistelemassa ovat *Veijo*

Suuniitty, Tuula Kallio, Tuula Jaskari-Malinen ja Mary Helenius. He sanovat olevansa hyvin erilaisia ihmisiä – ja he ovat toimineet hyvin erilaisissa töissäkin – mutta hyvin he tulevat silti loistavasti juttuun. Ay-toiminta yhdistää eläkkeelläkin.

Otsaan kirjoitettu: yhdistys

Tuula Jaskari-Malinen epäilee, että hänen otsaansa on kirjoitettu sana yhdistys – sillä häntä on aina pyydetty mukaan yhdistystoimintaan eikä hän ole koskaan halunnut sanoa ei. Hän toimii tällä hetkellä seniorei-

den osaston vetäjänä. Hän laskee olleensa ainakin 20 vuoden ajan jonkun yhdistyksen sihteeri ja lisäksi hän on antanut aikaansa ja osaamistaan monille muille luottamustehtäville.

Jyty Tampereessa Tuula oli aikanaan puheenjohtajanakin. Ison yhdistyksen vetäminen ei tuntunut raskaalta, sillä luottamusmiehet olivat apuna ja tekivät ne edunvalvonnalliset työt. Yhteistyö sujui.

”Parasta ay-toiminnassa on se, että saa tietoa asioista ja voi itse auttaa muita.”

Tuula Jaskari-Malinen ihailee tämän päivän jytyläisiä, jotka jaksavat paahtaa kiireisessä työssä. Kun hän aloitti työuransa, töitä paikkittiin kuutena päivänä viikossa ja jouluaattokin oli työpäivä. Työ ei kuitenkaan ollut kiireistä ja alati muuttuvaa kuten nykyään eivätkä asiakkaat olleet vaativia. Virastoon tai pankkiin tultiin arvostavasti, melkein pä hattu kourassa. Ihmiset eivät ”tunteneet omia oikeuksiaan” kuten nykyisin.

”Eikä ennen valitettu kaikesta. Työpaikoilla oli käytöstä, jota nykyään pidettäisiin kiusaamisena. Se koettiin ihan normaaliksi ja ainakin sitä siedettiin”, hän sanoo.

Senioriporukka ryhtyy nauraen muistelemaan, millaisia suosikkijärjestelmiä työpaikoilla oli. Esimies saattoi esimerkiksi kesän perussiivouksen yhteydessä vaihtaa verhot niiden työhuoneeseen, jotka olivat suosiossa.

”Mutta kenenkään ei tarvinnut pelätä irtisanomisia, kuten nykyisin monella työpaikalla jatkuvasti pitää. Työelämä oli silloinkin vaativaa mutta helpompaa kuin nyt.”

Parasta ay-toiminnassa ovat ihmiset

Tuula Kallio työskenteli palkanlaskennassa Keskusviras-totalolla. Työ oli mukavaa ja iso työyhteisö melkein kuin toinen perhe. Palkanlaskija oli varsinkin alkuaikoina – 1980-luvun lopulla – paljon tekemisissä ”palkkalaisten” kanssa. Alkuun he kävivät palvelutiskillä asioimassa ja kun tiski lopetettiin, he soittelivat. Palkanlaskija tiesi, kenen palkkoja laski.

Tuula oli ollut mukana silloisen KVL:n toiminnassa jo työuransa alkuaikoina Kajaanissa. Kun häntä pyydettiin mukaan toimimaan Tampereella, hän lähti mielellään. Erityisen antoisaa oli olla mukana yhdistyksen hallituk-sessa.

”Pysyi kärryillä siitä, missä mennään ja oppi uutta. Erityisen hienoa ay-toiminnassa oli kuitenkin se, että siinä tutustui mahtaviin ihmisiin, myös eri liittojen aktiiveihin. Olenkin sitä mieltä, että ay-ihmiset ovat ihan omanlaistaan rotua”, Tuula Kallio naurahtaa.

Hän kiittelee myös liiton tilaisuuksia ja ennen kaikkea tasokkaita koulutuksia. Kouluttajat ja luennoitsijat olivat hyviä ja osaavia.

”Nyt ne samat kouluttajat ovat television asiaohjel-missa asiantuntijoina.”

Yhteiset retket ja matkat yhdistivät

Veijo Suuniitty teki pitkän päivätyön Tampereen kau-pungin matkailusihteerinä. Työ piti sisällään kaikkea mahdollista valokuvaamisesta esitteiden suunnitteluun ja retkien ja matkojen järjestämiseen. Työ oli monipuo-lista ja vapaata, ja kaikki matkailuun liittyvä tuli työn kautta tutuksi.

Ay-hommiin Veijo lähti mukaan, kun pyydettiin, ja hänen työsarkaansa ammattiyhdistyksessä olivat - tienkin - vapaa-ajan retket ja matkat.

”Se oli luontevaa mutta oli se välillä jännittävääkin, kun piti miettiä, tuleeko retkelle kukaan. Silloin ei ollut kännyköitä, joilla kysellä ja varmistella.”

Matkoja tehtiin ay-porukalla paljon. Yhdessä käytiin niin Savonlinnan Oopperajuhlilla kuin bussimatkalla Budapestissä. Tuohon aikaan oli tapana tehdä pitkiä bussimatkoja Eurooppaan.

”K kaikkea sattui ja tapahtui. Ei ollut kännyköitä, ja joskus saatiin odotella ihmisiä. Kerrankin odoteltiin pitkään Turussa yhtä jäsentä, joka oli päättänyt poiketa baariin. Aikojen päästä hän sitten tulikin ja linja-auto saattoi lähteä Tampereelle.”

Veijo laskee olleensa jäsenenä ammattiliitossa kaik-kiaan 47 vuotta. Ammattiyhdistystoiminta on hänestä hienoa ja edelleen tarpeellista, vaikka maailman meno ja ihmisten kanssakäyminen on erilaista.

”Ennen se oli sellaista yhdessäoloa. Kun reissattiin yhdessä kotimaassa ja ulkomaillakin joskus, se yhdisti ihmisiä. Olimme läheisiä. On hieman harmi, että nykyisin ihmisten yhteydenpito sujuu kännykällä ja on kännykän näpräämistä. Ehkä vielä tulee aika, jolloin tehdään retkiäkin.”

Iän kaiken luottamushommissa

Mary Helenius toimi kaupungilla kartoittajana ja kartanpiirtäjänä. Hän oli opiskellut ammatin Hämeen-linnassa. Hän muutti Tampereelle ja haki auki olutta

kaupungin mittaosastoon viransijaisuutta ja matka jatkui eri yksiköissä eläkkeelle saakka. Työpaikka sijaitsi alkuun keskustassa Frenckellin tehtaalta vapautuneissa tiloissa. Eläkkeelle hän jäi Tampereen Veden uusista toimitiloista.

Mary liittyi liittoon oltuaan töissä puolisen vuotta. Ay-aktiivi Reijo Alhoniemi houkutteli jäseneksi ja sitä myöten teknisten ala-osaston jäseneksi ja myöhemmin Tampereen KVL:n hallitukseen. Hallituksessa hän toimi muun muassa vapaa-aikatoimikunassa ja oman yksikön tasa-arvotoimikunnassa. Mary kuvailee olleensa luottamustehtävissä ”ian kaiken”.

”Kun hommaan pääsi sisälle, se oli tosi kivaa ja vei eteenpäin. Alussa työsuojelu oli lähinnä teknisiä asioita, mutta myöhemmin alkoi olla myös henkisen puolen juttuja, ja niissä olikin sitten tekemistä.”

Lahdenperä, jytyläisten lomaviettopaikka, on kaikil-le senioreille tuttu. Tuula Jaskari-Malinen muistaa, kuin-ka hän oli ensimmäistä kertaa Lahdenperässä. Paikka oli uusi ja ihmiset vielä vieraita, mutta Tuula Kallio tuli ja nykäisi hihasta ja se muutti tilanteen.

Ay-henki toimi silloin ja se toimii yhä.

Oi niitä aikoja!

Jäsenten käytössä oli yli puolen vuosisadan ajan Lahdenperä, mahtava kesäviettäpaikka Näsijärven rannalla Ylöjärvellä. Lahdenperälle jätettiin haikeat jäähyväiset vuonna 2001, mutta kauniit muistot säilyvät.

Jyty Pirkanmaan toimistolla käsin sidottu tukeva vieraskirja on toimistos sihteeri *Birgit Virkkusen* silmäterä. Kirja on täynnä mukavia muistoja Lahdenperästä. Jäsenet ovat kirjoittaneet, piirtäneet ja kuvaillleet kuvin ja lehtileikkein, mitä kaikkea hauskaa yhdessä tehtiin vuosien ajan yhteisessä kesäviettäpaikassa.

Lahdenperä oli Tampereen kaupungin omistama kesäviettäpaikka, josta ensimmäiset merkinnät vieraskirjassa ovat vuodelta 1949. Tampereen kaupunki oli ostanut Ylöjärveltä huvilan ja antanut sen yhdistyksen käyttöön jäsenten toivomuksesta. Kaupunki antoi myös joka vuosi avustuksen huvilan käyttöä varten. Kaupunki rakennutti tontille uusia rakennuksia, kun vanhat eivät riittäneet.

Lahdenperään pääsi vesitse – alkuvuosina huvilan laiturissa poikkesi päivittäin kaksi laivaa, jotka liikenoivat Näsijärvellä. Näin ollen Lahdenperästä saattoi käydä jopa kaupungissa töissä laivalla. Lahdenperään

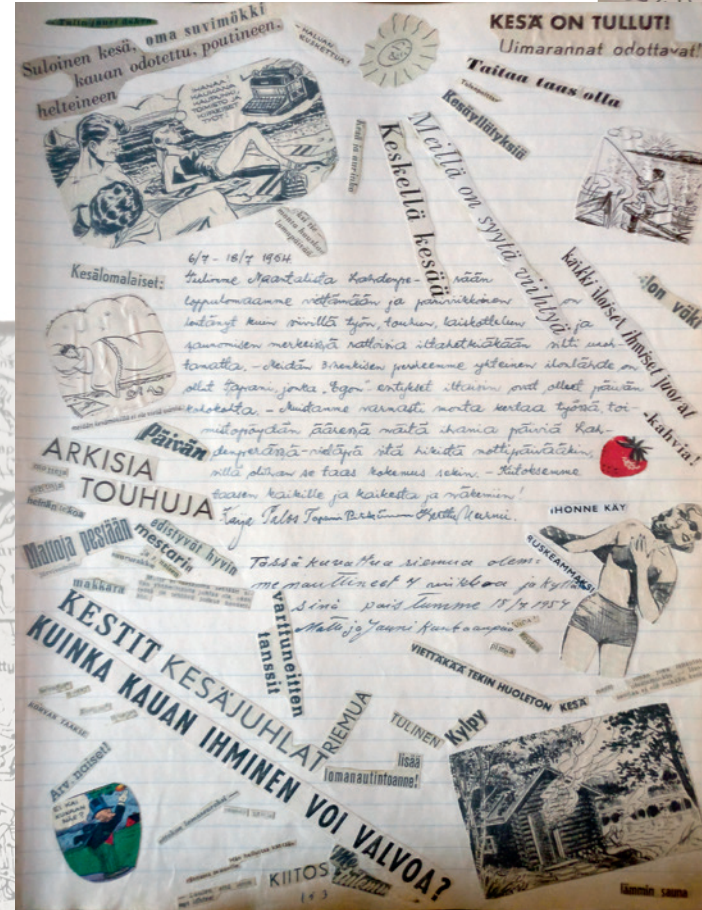
matkattiin myöhemmin yleensä tilausajobussilla, kun siellä pidettiin yhteisiä kokouksia, talkoita, saunailtoja tai muita kesäviettoja.

Jytläiset – silloin kunnallisvirkamiesyhdistysläiset – ovat kirjoittaneet kauniilla käsialoilla kirjaan, miten sinivuokot ovat kukkineet ihanasti ja kuinka saunassa on vihdottu.

Lahdeperää hoiti emäntä, vieraskirjassa ajan mukaisesti *neiti Lyyli Äijälä*, jonka herkkuja kiiteltiin. Lahdenperässä ei juuri lekoteltu vaan haravat heiluivat ja saunapuilta pilkottiin, jos ei oltu yhdessä opiskele-massa jotakin uutta asiaa.

Jotkut yhdistyksen jäsenet viettivät Lahdenperässä kesälomiaan perheineen. Alkuvuosina kesäviettäpaikassa oli suoranaisesti ruuhkaa – kesäviettäpaikkoja ei niin vain ollut ja yhteinen paikka oli yhteisöllisen ajan hengen mukaista. Oli mukavaa olla kesälomanvietossa oman perheen ja työtovereiden perheiden kanssa.

218 2001 Monthibileet KVL-Tampere
 Jalostuneen sivistyneesti sydämensykkeellä ilman katkeruuden häivääkään elämäkokemuksen höystämänä saunapuhuttain jätimme jäähyväiset Lahdenperän kesäkodille kynttilät sammutettuina.
 Suola ja -meri
 Hatt. Koppa
 Ynkeränin
 Lea Saaregård
 Tilla Raitanen
 Jouni
 Paj-Korvion SAINKUTTU VALOT!

Rakentamisen tyttäret marjakokouksella.
 8. - 10. VIII. 1949.
 Seitä kaikkia praini muoli puuri Lahdenperään oli pidetty puuri se paljon touhua neille antoi, mutti jokainen kotinsa kokoon kanto. Nyt tulit ol' marjojen säilönnän aika mikä neuvoksi, nyt oli tehtävä taika, joka marjat neuvonä pullahin saa ja neulume pries haikuttain. Kuttia kameerime oli se miisi, joka tähänkin juttuhun neuvon tien meidän lähetti tänne hän toiminaan ja marjoja, marjoja poiminaan.

lä Lahdenperän heinä 29/7 - 49. Ihan ja kuni
 päältä
 reniltä
 e niellä
 me laisi
 joka pirkkanon joukkomme ensi uusi rakennus karkastettiin nimikkokoppimme niellä löytiin.
 Lene Huhti
 Kuntala
 Leena Mäntti
 Hatt. Koppa

Tampereen kunnallisvirkamiesten virkistävä kesäinen kokous

Tampereen Kunnallisvirkamies-yhdistys teki retken Ylöjärvelle Lahdenperän kesäkodille 25. 6. Kaunis heiltainen sää oli houkuttanut toista sataa jäsentä rentoutumaan ja nauttimaan raitoisesta yhdessäolosta.
 Heti perille saavuttua katsoivat emännän, neiti Aijalan valmistamat herkkuiset ruuat rekeläisten nälkäisiin vatsoihin viimeistä murua myöten. Oltiinhan matkalle lähdey välittömästi työajan päätyttyä.
 Saunomisen ja ulmisen jälkeen yhdistyksen puheenjohtaja ins. Pekka Räsänen julisti kevään kuluessa suoritettujen aloastojen välisen jäsenhankintakilpailun tulokset ja toimitettiin palkintojen jako.
 Pääpaikintona oli II ryhmässä edestäkainen lentomatkata Tampere-Tukholma ja II ryhmässä edestäkainen lentomatkata kotimaisella lentolinjalla, jotka lentoyhtiöt Kar-Air ja Aero Oy olivat yhdistykselle lahjoittaneet.

Prosensuaalisesti eniten oli jäsenmääränsä kasvattanut I ryhmän palkinnon voittanut rakennus-toimiston alaosa ja oli lisäys 21.9 %. Seuraavina olivat huoltoaloston (22.1 %), sähköalaston (11.1 %), sairaaloiden (10.4 %) ja ammattikasvatuksen (10.2 %) aloastat. Raastuvaalokoulu ja maistraatin alaoston ja maistraatin alaoston järjestäytymisprosentti on 90.7 %, josta se pääsi tällä osallistumaan toisen palkinnon arpomiseen niiden alaastojen kesken, jotka olivat lisänneet jäsenmääräänsä vähintään 10 % (II ryhmä).
 I ryhmän palkinnon luovutti Kar-Air lentoyhtiön edustaja rva Korhonen ja II ryhmän palkinnon Aero Oy:n edustaja hra Salin.
 Yhdistyksen jäsenmäärä on nyt lähes 700 jäsentä. Valitustoitokunnan puheenjohtaja ja puheenjohtaja Teivo Rossi valitti tänään jälkeen yhdistyksen kurssitomittasuunnitelmaa ensisijana sekä luovutti turkulaiskunnan kunnavirkailijoiden kutsuneen tammereilaisista vierakseen elokuun loppupuolella. Kutsu otettiin mielihyvin vastaan.
 Tämän jälkeen stirryttiinkin juomaan saunakahvit ja karkeloissa kaunis kesäinen retki päättyi liiankin pian. — A.

Toteutus
 Täten toteutamme toimittaneemme Lahdenperän tuulen emännän, neiti Aijalan laillemme ja jätetyksensä Lahdenperään ja laasmi.Haneecumme Mänelke Naurian.
 Lahdenperän 22/6-50.
 I. Raitanen
 Leena Koppa
 Leinll.
 keittäme tätä tuuleksi tuuleksi Lahdenperään ja jautuneis Raunon talon.
 Oika ja pirkkanon tuulen oika.
 Leha Koppa

Lahdenperässä käytiin myös talvella. Monet jäsenet hiihtivät Näsijärven jäitä pitkin sinne ja keittivät lumisessa maisemassa kahvit.
 Reilut puoli vuosisataa hurauti Lahdenperän aikaa. Maailma muuttui ja ihmiset sen mukana. Kaupunki päätti myydä Lahdenperän pois. Lahdenperän vieraskirja kertoo haikkeasta tapahtumasta vuonna 2001. Kynttilät sammutettiin ja yhdelle aikakaudelle jätettiin jäähyväiset.

1918-2018
100

